

mercator

LETO II

LJUBLJANA, MAJ 1964

ŠT. 5

Volitve v organe samoupravljanja

Do 16. junija 1964 morajo biti prve volitve organov upravljanja po določilu 111. člena temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki je bil objavljen v Žveznem uradnem listu št. 15/64.

Pomembna novost, ki jo prinaša novi zakon, je zlasti v razširitvi volilne pravice, to je pravice voliti in biti voljen v delavski svet oziroma ustrezen organ upravljanja. Pri tej razširitvi volilne pravice bodo pri našem podjetju prišli zlasti v poštev vajenci in honorarni delavci, ki jih bo treba vpisati v volilni imenik poleg drugih delavcev.

Volilni imenik sestavi komisija za volilni imenik, ki ima predsednika in dva člana. Zakon ne dopušča, da bi komisije za volilni imenik imenovali sveti enot, zaradi tega bo moral centralni delavski svet določiti v treh dneh od razpisa volitev posebne komisije za volilni imenik v vseh enotah.

Vsak volivec ima pravico, da pregleda, če je pravilno vpisan v volilni imenik, zaradi tega mora biti potrjeni volilni imenik razgrnjen 7 dni. Ugovor o tem, da je nekdo nepravilno vpisan ali izpuščen iz volilnega imenika, lahko poda vsak, ki ima volilno pravico, pri kateremkoli članu komisije za volilni imenik.

Organi za izvedbo volitev delavskega sveta podjetja in delavskih svetov enot so volilne komisije in volilni odbori.

Volilno komisijo podjetja imenuje centralni delavski svet. Volilno komisijo poslovne enote imenuje delavski svet poslovne enote izmed članov delovne skupnosti svoje enote. Vsaka volilna komisija ima predsednika in dva člana. Volilna komisija skrbi:

- za zakonito izvedbo volitev,
- potrdi volilni imenik,
- imenuje volilne odbore,
- sprejema kandidatne liste in jih potrjuje,
- določa volišča,
- ugotavlja in razglasa izid volitev,
- opravlja druge zadeve, določene z zakonom.

Volilni odbori neposredno vodijo glasovanje na posameznih voliščih. Zakon prepušča statutu pravico odločanja, ali naj se voli delavski svet za podjetje kot celoto ali pa da se voli določeno število članov delavskega sveta podjetja po posameznih volilnih enotah.

Naš statut določa, da se voli jo člani centralnega delavskega sveta v vsaki poslovni enoti po

sebej, prav tako tudi v organizacijski enoti »Mercator«. Število članov, ki jih bo posamezna enota volila v centralni delavski svet, bo določil ob razpisu volitev centralni DS. Po statutu ima centralni DS praviloma 30 članov, kar bo moral upoštevati, ko bo določal za posamezne enote konkretno število članov, ki jih bodo volile enote v centralni DS v sorazmerju s številom delavcev posameznih enot.

Za število članov DS posameznih poslovnih enot velja določba statuta, da je število določeno z ustanovitvenim sklepom, oziroma da je pri poslovnih enotah, ki so bile ustanovljene v celoti iz pripojenega podjetja, število članov DS poslovne enote enako številu članov DS prejšnjega podjetja.

Za člana centralnega DS ali za člana DS enote lahko kandidira vsakdo, kdor ima volilno pravico po novem zakonu. Izjema je v zakonu določena le za direktorja podjetja, ki ne more kandidirati za člana DS podjetja. To določilo bi bilo treba upoštevati tudi pri volitvah v DS poslovne enote, tako da direktor poslovne enote ne bi mogel kandidirati za člana DS svoje enote.

Pomembno novost prinaša zakon za predlaganje kandidatov in kandidatnih list. Kandidatne liste lahko predlagajo zbori delovnih ljudi in določeno število volivcev. Kandidatno listo torej lahko predlagajo po našem statutu zbori delovnih kolektivov po posameznih poslovnih enotah oziroma v organizacijski enoti »Mercator«. Na taki kandidatni listi mora biti najmanj toliko kandidatov, kolikor članov se voli v delavski svet. Lahko je več kandidatov, kot je število članov delavskega sveta, ne sme pa biti na taki kandidatni listi manj kandidatov.

Zbor delovnega kolektiva enote sklicuje predsednik delavskega sveta enote. Zbor je sklepčen, če je na njem navzočih najmanj $\frac{1}{3}$ vseh volivcev enote.

Vsak volivec lahko na zboru delovnega kolektiva predlaga enega kandidata za člana delavskega sveta. Če podprejo tak predlog najmanj še trije volivci, se predlagani kandidat vpiše na listo kandidatov, o kateri nato zbor delovnega kolektiva glasuje. Kandidat, za katerega je glasovala večina na zboru delovnega kolektiva navzočih volivcev, je kandidat zbora delovnega kolektiva. Kandidat, ki ne dobi večine glasov na zboru navzočih volivcev, se torej ne more vpisati v kandidatno listo, ki jo predlaga zbor delovnega kolektiva. Na

kandidatno listo se vpišejo sprejeti kandidati po abecednem redu.

Razen popolne kandidatne liste, ki jo predlaga zbor delovnega kolektiva, lahko predlaga kandidatno listo tudi določeno število

lo volivcev, in sicer najmanj ena desetina vseh volivcev z omejitvijo, da jih ne sme biti manj kot pet. V podjetjih z več kot 500 volivci more predlagati kandidatno listo najmanj 50 volivcev. (Nadaljevanje na 4. strani)

O pomenu praznika dela je spregovorila tovarišica Betka Križnik

Proslavili smo 1. maj

V počastitev praznika dela je sindikalna podružnica priredila proslavo v sindikalni dvorani, Aškerčeva 3. Proslava je bila v torek, 28. maja ob 20. uri in v četrtek, 30. maja, ob 10. uri za vse ljubljanske PE.

O pomenu praznika dela

je najprej spregovorila tov. Betka Križnik, nato pa so dijaki II. ljubljanske gimnazije izvedli lep program. Program je bil sestavljen iz pesmi in recitacij, povezan z veznim tekstom o proslavljanju 1. maja v raznih obdobjih.

Na proslavi 1. maja so nastopili dijaki II. gimnazije z zanimivim programom

PREDSTAVLJAMO POSLOVNE ENOTE

Splošno trgovsko podjetje Metlika je bilo ustanovljeno konec leta 1951. Ob ustanovitvi je imelo podjetje le dve poslovalnici in zaposlovalo 11 oseb. V istem letu smo prevzeli eno poslovalnico od vojno-trgovskega podjetja Metlika. V letu 1952 smo odprli novo poslovalnico za prodajo železnine, v letu 1956 pa prevzeli od Knjigarne in papirnice iz Črnomlja poslovalnico v Metliki. V letu 1958 smo na novo zgradili in odprli poslovalnico Bife-Delikatesa. Leto pozneje smo prevzeli od Kmetijske zadruga Metlika 5 trgovskih poslovalnic v Metliki in na podeželju. V istem letu meseca julija smo eno poslovalnico spet odstopili Kmetijski zadrugi za prodajo reprodukcijskega materiala (stavba, v kateri je bila omenjena poslovalnica, je bila last KZ). V letu 1960 smo odprli poslovalnico (na sliki) za prodajo tehničnega blaga, električnega materiala, gospodinjstskih strojev, radijskih aparatov ter koles in kolesnih delov. Ta poslovalnica je bila zgrajena delno s sredstvi podjetja in delno s sredstvi občine.

Tako je imelo podjetje leta 1960 deset poslovalnic, ker je v istem letu 2 poslovalnici zaprlo zaradi specializacije.

V letu 1962 smo odprli še dve poslovalnici, tako da imamo zdaj 12 delno specializiranih poslovalnic.

Pri ustanavljanju oziroma odpiranju novih poslovalnic smo imeli precej težav, največ zato, ker so bili skoraj vsi poslovni prostori last privatnikov; pri tem so nastajale težave v zvezi z investiranjem lastnih sredstev v tuje poslovne prostore. Z delno nacionalizacijo je to deloma

urejeno. Takoj smo se lotili adaptacij poslovalnic. Do konca leta 1963 smo na novo zgradili 2 poslovalnici in bencinsko črpalko ter 3 adaptirali. Pri gradnji bencinske črpalke nam je delno pomagalo z osnovnimi sredstvi (črpalke) trgovsko podjetje Petrol iz Ljubljane.

Sredstva za omenjena dela smo dobili delno iz skladov Občinske skupščine, delno pa iz lastnih sredstev.

Težko bi bilo govoriti o uspehih ali neuspehih, ker je tu veliko činiteljev, ki so prispevali k uspehom ali pa ovirali razvoj tako majhnega podjetja. Ob ustanovitvi nismo imeli lastnih osnovnih sredstev in jih je moral delovni kolektiv v tej razvojni dobi sam ustvariti. Konec leta 1963 jih je bilo za 35,700.000 dinarjev.

Leto	Realizacija din	Število zaposl.
1952	65,000.000	14
1955	95,000.000	15
1958	122,000.000	20
1961	306,000.000	32
1963	418,000.000	39

V letu 1964 predvideva plan realizacijo 440,000.000 dinarjev, in sicer z zmanjšanjem zaposlenih delavcev za dva.

Ko je delavski svet podjetja predložil centralnemu delavskemu svetu Veletrgovine »Mercator« Ljubljana priporočitev podjetja k »Mercatorju«, je predvsem upošteval integracijo, kar zagotavlja boljše pogoje za napredek, za hitrejši razvoj trgovine v Metliki. Prepričani smo, da bo tudi kolektiv poslovne enote s svojim delom in prizadevanjem uspešno prispeval k uspehom poslovnih enot v Metliki in podjetja kot celote.

Franc Kobe

Lepo urejena poslovalnica elektromateriala v Metliki je bila odprta 1960. leta

VESTI IZ PE

NOVE NAPISNE TABLE

Končno smo na pročeljih naših poslovalnic zagledali nove lične napisne table. Izdelane so enotno za posamezno PE in imajo napis »Mercator« ter ime PE in poslovalnice. Najhitrejša je bila PE »Polje«, ki ima novi napis že na vseh poslovalnicah.

RENOVIRANA POSLOVALNICA V PE »LOGATEC«

V aprilu so v PE »Logatec« odprli novo SP trgovino, v nekdanjih prostorih klasične poslovalnice »Pod Naklom«. S preureditvijo

prostora so pridobili večjo prodajno površino, ki je potrebna za samopostrežni način prodaje. V isti zgradbi so uredili tudi prostore za delikateso in bife. Novi prostori nasproti hotela oziroma avtobusne postaje so pridobitev za podjetje in kraj sam, saj je tu močan tranzitni in turistični promet.

RENOVIRANA POSLOVALNICA V PE »GRMADA«

V PE Grmadi so meseca aprila odprli prenovljeno poslovalnico v Janševi ulici 2. V poslovalnici so zamenjali zastarelo opremo z novimi policami, prodaj-

nimi pulti ipd. Spremenili so notranjo ureditev prodajnih in skladiščnih prostorov, tako da sedaj funkcionalno bolj ustrezajo potrebam prometa.

Zadnja vest

Centralni delavski svet je na svojem 23. zasedanju razpisal volitve v organe samoupravljanja, ki bodo 16. junija 1964.

Imenoval je tudi komisije za volilni imenik po PE in centralno volilno komisijo. Določil je, da bo imel novi CDS 33 članov, tako da bo na vsakih 50 zaposlenih izvoljen 1 zastopnik. Določil je tudi, da se izvoli 15 članov za dobo 1 leta, 18 članov za dobo 2 let.

CDS je usklajal tudi naš statut s temeljnim zakonom o volitvah. Prav tako je odobril pogodbo med Veletrgovino »Mercator« in novo poslovno enoto s samostojnim obračunom »Metlika«.

Centralni delavski svet je sprejel sklep o ustanovitvi novih PE s samostojnim obračunom in sicer PE »Gradišče« — Trebnje in PE »Tržan« — Mokronog. Istočasno je potrdil tudi medsebojni pogodbi t. j. med matičnim podjetjem in PE.

Naše podjetje ima sedaj v svojem obsegu 14 PE s skupno 1.678 zaposlenimi (z volilno pravico).

SESTANEK POLITIČNEGA AKTIVA VELETRGOVINE »MERCATOR«

V ponedeljek, 18. V. je bil sestanek predstavnikov SP in DS ter sekretarjev osnovne organizacije in vodij splošnih služb vseh PE. Na sestanku so razpravljali podrobneje o pripravah in izvedbi volitev v organe samoupravljanja. Sestanka se je udeležil tudi predsednik občinskega sindikalnega sveta Ljubljana—Vič—Rudnik.

Panorama Metlike, kjer je sedež naše nove PE »Metlika«

Kako smo poslovali v letu 1963

Ob zaključnem računu za leto 1963 ugotavljamo prve skupne rezultate po integraciji v letu 1962. Najvidnejša pokazatelj uspešnega poslovanja sta dvig realizacije in produktivnosti (oz. promet na 1 zaposlenega). Realizacija je porasla za 27 %, in sicer od 15,269 milijonov v letu 1962 na 19,433 milijonov v letu 1963. Dinamika porasta je za 5 % večja, kot je povprečni porast realizacije v SRS. V prodaji na drobno je realizacija za 15 % večja kot v letu 1962. Sorazmerno nizak dvig v maloprodaji je delno razumljiv, ker smo ukinili nekaj poslovalnic, več pa jih je bilo zaprtih po nekaj tednov ali mesecev zaradi adaptacij in renoviranj.

Promet na zaposlenega (produktivnost) je porasel v celotnem podjetju za 22 %: od 1,010.000 v letu 1962 na 1,232.000 din mesečno v letu 1963. Samo v maloprodaji pa je porasel za 23 % — od 717.769 din na 881.612 din prometa mesečno, kar je še vedno pod povprečjem v okraju Ljubljana. Porast prometa na zaposlenega je večji zlasti v enotah, ki so po integraciji zmanjšale število zaposlenih zaradi centralizacije nekaterih oddelkov (računovodstvo, skladišče, nabava, transport, kontrola itd), zato pa je poraslo število zaposlenih v organizacijski enoti »Mercator«.

POVPREČNI OSEBNI DOHODKI

Vzporedno z dvigom produktivnosti so porasli tudi povprečni osebni dohodki, in sicer za 22 % glede na leto 1962, to je od 30.900 na din 37.900. Povprečni osebni dohodek se giblje v PE med 33.100 (Logatec) in 40.700 (Straža), dinamika porasta pa med 12 % (Emona) in 37 % (Straža). Močan porast povprečnih OD v PE Straža je razumljiv, če upoštevamo naslednje:

a) produktivnost je najvišja — 1,092.000 din prometa na zaposlenega mesečno;

b) promet na 1 m² prodajne površine (izkorišče-

nost prostorov) je največji in presega 108.000 din mesečno (povprečje vseh poslovalnic podjetja je 84.000/m²).

Najnižji povprečni OD v PE Logatec je razumljiv, saj je v tej enoti produktivnost skoraj najnižja, čeprav prodaja največ neživil — 54 %.

POVPREČNE ZALOGE

Povprečne zaloge so porasle v letu 1963 za 15 % v primerjavi z letom 1962. Največji porast — za 45 % je v organizacijski enoti »Mercator« oziroma v centralnem skladišču zaradi povečanega asortimenta in boljše založenosti. Povprečne zaloge so se znižale predvsem v PE, ki so ukinile lastna skladišča. Istočasno moramo omeniti še obračanje zalog, ki je vreden element dobrega gospodarjenja (obratna sredstva, obresti). Kot vidimo v tabeli II, je koeficient obračanja zalog zelo različen. Razlike nastopajo deloma tudi zaradi različne strukture prodaje, kajti večji odstotek prodaje neživil zniža koeficient obračanja. Vidimo pa, da bi skoraj vse enote lahko še povečale koeficient obračanja zalog, zlasti PE Hrana (na ca. 10) in PE Straža (na ca. 7 letno). PE Hrana ima največje povprečne zaloge, na primer za 21 % večje kot v PE Grmada, ki pa ustvarja pri sicer različni strukturi prodaje blaga skoraj 30 % večji promet. PE Straža ima nižji koeficient obračanja kot PE Logatec, Litija in Jelka, čeprav te PE prodajo več neživil.

DELITEV DOHODKA

Pri delitvi celotnega dohodka podjetja vidimo, da so močno porasle dajatve družbi. Skupne dajatve družbi so v letu 1963 dosegle 1.058 milijonov, v letu 1962 pa so znašale 824 milijonov, kar je za 28 % več ter predstavlja že 43,4 % razlike v ceni oziroma 7,3 % ustvarjenega celotnega dohodka. Posebno močno je porasel prispevek od

izrednega dohodka, in sicer od 55,5 milijona na 124,8 milijona oziroma za 125 %.

Kljub visokemu zajemanju akumulacije s strani družbeno-političnih teritorialnih organov je podjetje povečalo sredstva skladov. Poslovni sklad se je povečal za 94 % (to je od 55 na 107 milij.) in sklad skupne porabe za 112 % (to je od 14 na 30 milijonov din v letu 1963.) Istočasno so porasli v letu 1963 poslovni stroški samo za 5 %, skupni izdatki v breme celotnega dohodka pa za 8 % v primerjavi z letom 1962. Povečanje skladov lahko pripišemo tudi dejstvu, da je podjetje razporedilo za OD samo 81 %, za sklade pa 19 %, čeprav določa okvirni pravilnik o delitvi CD delitev 85 % za OD in 15 % za sklade.

Povečanje skladov je bilo nujno potrebno zaradi investiranja v modernizacijo trgovske mreže, ki v pretežni večini ne ustreza zahtevam sodobnega poslovanja. Izboljšanje in povečanje trgovske mreže je

TABELA II

Posl. enota	Povprečne zaloge 1963 (v milj.)	Indeks porasta povpr. zalog (1962 = 100)	Koeficient obrač.	Odst. prod. neživil
1. Polje	90	100	8,3	39 %
2. Grmada	168	87	14,5	20 %
3. Litija	134	115	7,1	52 %
4. Specerija	80	95	12,7	27 %
5. Emona	92	113	13,0	21 %
6. Logatec	83	95	5,7	54 %
7. Straža	35	117	5,6	46 %
8. Hrana	205	93	8,3	29 %
9. Rožnik	64	118	11,4	15 %
10. Jelka	79	96	6,3	51 %
11. Mercator	799	145	11,9	10 %

ekonomsko nujno, ker bi v nasprotnem primeru podjetje stagniralo oziroma celo nazadovalo. Vlaganje sredstev za modernizacijo se zrcali tudi v povečanju osnovnih sredstev, katerih vrednost je porasla za 47 %, to je od 759 milijonov po stanju 31. 12. 1962 na 1.118 milijonov dne 31. 12. 1963.

Skrb za razširitev poslovanja ni dopuščala v večji meri reševanja problema osebnega in družbenega standarda. Iz razpoložljivih skladov, ki so delno rezervirani tudi za kazni, ki jih

izrečejo sanitarni in tržni organi, je podjetje rešilo le nekaj prošenj za posojila pri gradnji stanovanj in nabavilo nekaj opreme za počitniške domove. Vse ostale nerešene probleme osebnega in družbenega standarda bo skušalo odpraviti po zaključnem računu za leto 1964. Takrat pričakujemo še boljše rezultate in večje uspehe, ki jih bomo seveda dosegli, če bo tudi vsak posameznik in kolektiv kot celota vložil vse napore za čimvečji promet pri najnižjih možnih stroških.

M. K.

Pogled na upravno poslopje pred nadzidavo ...

... in po njej (posneto tik pred prvim majem)

TABELA I

Posl. enota	Povprečno št. zaposlenih		Indeks v % 1962 = 100	Povprečni promet na 1 zap.
	1962 del. - vaj.	1963 del. - vaj.		
1. Straža	15—2	15—4	100	1.092
2. Litija	69—17	97—15	114	1.012
3. Jelka	47—6	41—5	87	1.011
4. Specerija	84—13	89—12	106	959
5. Grmada	260—34	232—24	89	875
6. Polje	69—14	72—18	104	865
7. Hrana	206—22	165—19	80	863
8. Logatec	51—3	46—3	90	857
9. Emona	126—31	123—31	98	810
10. Rožnik	77—14	80—12	104	758
11. Mercator	255—0	372—0	145	2.120

Število vajencev je povzeto po stanju 31. 12.

SPREJELI SMO STATUT

Centralni delavski svet podjetja je na 22. zasedanju dne 24. III. 1964 sprejel statut Veletrogovine »Mercator«. Po ustavnih določilih pa s tem statut še ni dokončno sprejet.

Statut je bil po sprejemu predložen Občinski skupščini Ljubljana-Vič-Rudnik. Pripombe in priporočila, ki jih bo dala občinska skupščina k statutu, bo moral delavski svet podjetja ponovno obravnavati ter obvestiti občinsko skupščino o sprejetih pripombah oziroma ji sporočiti razloge, če se ne bo strinjal z njimi. Statut bo torej dokončno sprejet na ponovnem zasedanju centralnega delavskega sveta, kar bo predvidoma po 15. V. 1964.

Dokončno sprejeti statut bo objavljen in bo pričel veljati osmi dan od dneva objave.

Ze po sprejemu statuta je bil sprejet temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

V tem zakonu je vrsta novih določil, ki jih bodo morali upoštevati statuti vseh delovnih organizacij.

Za naš statut bo najpomembnejša novost v tem, da bomo centralni delavski svet sicer volili po volilnih enotah kot doslej, vendar se bo število članov za posamezne volilne enote moralo določiti tako, da bo ustrezalo sorazmerju med številom članov delovne

skupnosti vsega podjetja in številom članov delovne skupnosti organizacijske enote »Mercator« oziroma posameznih poslovnih enot, ki tvorijo volilno enoto.

Dosedanja določba 59. člena statuta, po kateri naj bi v posameznih enotah volili po enega člana centralnega delavskega sveta na vsakih začetih 500 milijonov doseženega prometa po zaključnem računu iz preteklega poslovnega leta, se torej ne bo mogla uporabljati, ker ni v skladu z zakonom.

Nadalje bo treba uskladiti še nekatere druge določbe statuta glede postopka pri volitvah in odločitvi organov upravljanja.

Vse te spremembe bodo po naročilu občinske komisije za statute delovnih organizacij posebej javljene tej komisiji.

Delo za statut, če upoštevamo vse začetne priprave, pregled dosedanje organizacije in dosedanjih notranjih predpisov, pripravo za sprejem tez za statut in dokončno vsebinsko oblikovanje statuta, je trajalo približno leto dni.

Vsi delovni ljudje podjetja in enot so bili podrobno seznanjeni z dokončnimi pripravami za statut s tezami, ki so bile objavljene v našem glasilu št. 1 v mesecu januarju 1964.

Osnutek statuta je sprejel in objavil upravni odbor podjetja

dne 5. III. 1964 ter je bil v razpravljanju do 23. III. 1964. Vse poslovne enote so obravnavale osnutek statuta na svojih zborih delovnih ljudi, katerih so se udeležili tudi člani statutarne komisije. Pripombe, ki so jih dali zbori delovnih ljudi, in vse druge pripombe k statutu je najprej obravnaval upravni odbor na skupni seji s statutarno komisijo.

Centralnemu delavskemu svetu so bile posebej predložene v odbritev sprejete spremembe na podlagi pripomb. O vseh pripombah, ki jih upravni odbor ni sprejel, pa je odločal centralni delavski svet.

Razen sprememb, ki zadevajo posamezna manj pomembna vprašanja, sta bili sprejeti tudi dve spremembi, ki kažeta težnjo delovnih ljudi po uveljavljanju neposrednih pravic samoupravljanja v enotah.

Ena od teh sprememb se nanaša na rotacijo in reelekcijo direktorjev poslovnih enot z notranjim obračunom, ki v osnutku statuta ni bila predvidena. Osnutek statuta je določal rotacijo in reelekcijo samo za delovna mesta glavnega direktorja in direktorjev poslovnih enot s samostojnim obračunom. Predložena je bila pripomba, da bi se morala rotacija po statutu predvideti za vsa delovna mesta direktorjev enot, ki imajo voljene organe samoupravljanja. Zato sta upravni odbor in delavski svet podjetja sprejela ta predlog.

Nadaljnja važnejša sprememba se nanaša na promet s sredstvi enot. Po osnutku statuta naj bi delavski sveti enot sami odločali o nakupu in prodaji in o drugih načinih prometa z osnovnimi sredstvi enot le do vrednosti 500.000 din.

Na podlagi pripombe je bila postavljena višja mejna vrednost — 800.000 din, do katere odločajo odslej delavski sveti enot sami (o nakupu in prodaji in o drugih oblikah prometa z osnovnimi sredstvi). O prometu z osnovnimi sredstvi enot, katerih vrednost presega 800.000 din, pa odločajo delavski sveti, s poprejšnjim soglasjem centralnega upravnega odbora.

Postopek pri sprejemanju statuta je dal vsakemu članu delovne skupnosti podjetja oziroma vsake enote možnost, da z neposrednimi ustnimi pripombami na zborih svoje delovne skupnosti ali s pismenimi pripombami sodeluje pri oblikovanju našega statuta. Po dokončnem sprejemu statuta pa bo prav tako še nadalje potrebna in zaželena neposredna pobuda vseh naših delovnih ljudi, da bodo pravočasno ugotovljeni vsi primeri, ki bi jih bilo treba v statutu drugače urediti ali pa na novo določiti. M. R.

NOVOST O VOLITVAH

Tik pred izidom lista smo prejeli uradno pojasnilo o izvedbi volitev delavskih svetov. Po tem pojasnilu smejo volivci, oddaljeni od volišč, voliti tudi po pošti — tako kot prej. Ovojnico z glasovnico, ki mora prispeti na volišče oziroma volilni komisiji najpozneje na dan volitev, mora predsednik volilne komisije neodprto vreči v volilno skrinjico.

VLOGA MLADINSKE ORGANIZACIJE

Pri vlogi mladinske organizacije v sistemu samoupravljanja si je nemogoče zamisliti družbeno-ekonomsko politično vzgojo mladine zunaj organov samoupravljanja. Da pa to res lahko uresničujemo, je potrebno skrbeti za informiranost mladine o problematiki gospodarjenja v podjetju, o življenjskem in delovnem okolju in o celotnem našem družbenem razvoju. Vendar golo informiranje ne zadostuje. Zavzemati se je treba za to, da se mladinci seznanijo z osnovnimi pojmi gospodarjenja, samoupravljanja, zakonitosti delitve dohodka, kar se pravi, povežati teorijo s prakso.

Na mladino je treba gledati realno, kakršna je. Nekateri so pač bolj sposobni, drugi manj. Truditi se moramo, da bomo v vodstva mladinske organizacije izbrali najsposobnejše, ki bodo imeli dovolj strokovne in politične usposobljenosti in bodo lahko tudi marsikoga kaj naučili. Vodstvene organizacije ne moremo ločiti od mladine. Bolj ko bodo vsa vodstva povezani del mladine, boljša bodo in boljše bo delo organizacije in socialistični družbeni odnosi sploh.

Če hočemo reševati probleme, ki se pojavljajo pred nami v zvezi s tehničnim napredkom, v zvezi s socializacijo naše družbe, moramo predvsem zagotoviti dober kader, ki bo znal mladino pripraviti za napredek in razvoj naše družbe, da bodo vsi razumeli odnose in protislovja ter znali realno gledati na probleme, ki se pojavljajo pred nami. Zato je najvažnejše, da vzgajamo dober kader, ki bo znal poiskati bistvene točke pri reševanju raznih problemov. Skušajmo izboljšati izobraževanje mladih preko konkretnih oblik, ki jih razvijemo v mladinskih urah ter vsaj nakažimo probleme, da mladi ljudje o njih razmišljajo, ne pa da jemljejo stvari tako enostavno, kot jih danes jemljejo.

Samoupravljanje je tista osrednja naloga in osrednja točka, h kateri vsi težimo. Prav v delovanju samoupravnih organov pa je mesto aktivnosti mladinske organizacije. To pomeni, da naj se politično uveljavi v pozitivnem smislu tam, kjer samoupravljanje še ni doseglo zaželenih ravni.

Čimveč sodelovanja je med ljudmi, tem manj je nesoglasij in nasprotij, tem lažje se uveljavlja samoupravljanje.

Prav v sedanjem času, ko bomo volili nove organe upravljanja, je potrebno, da z najširšo aktivnostjo dosežemo, da bo čim več mladih ljudi izvoljenih v organe upravljanja, kjer se bodo lahko dejansko spoznali z raznimi problemi in pomagali pri reševanju vsakodnevnih nalog.

S. M.

Volitve v organe samoupravljanja

(Nadaljevanje na 1. strani)

Na kandidatni listi, ki jo predlaga določeno število volivcev, je lahko tudi manjše število kandidatov, kot je število članov, ki se volijo v delavski svet. Kandidati na tej kandidatni listi morajo biti prav tako vpisani po abecednem redu.

Kandidatna lista se vloži najmanj 8 dni pred dnevom, ki je določen za volitve, volilni komisiji. Potrjene kandidatne liste mora volilna komisija razglasiti najmanj 5 dni pred dnem, ki je določen za volitve.

Najpomembnejša novost, ki nam bo povzročila določene težave pri organizaciji volitev, pa je v določilu 34. člena način glasovanja.

Pri volitvah delavskega sveta se glasuje na voliščih. Vsak volivec bo moral torej osebno priti na volišče. Dosedanji način glasovanja po pošti, ki je bil predviden za enote oziroma obrate izven sedeža podjetja, se po novem zakonu ne more več uporabiti.

Kandidate, za katere glasuje, označi volivec na glasovnici tako, da obkroži številke pred njihovimi imeni. Volivec lahko glasuje za kandidate raznih kandidatnih list. Glasuje za toliko kandidatov, kolikor članov se voli v delavski svet.

Če je volivec glasoval za več kandidatov, kot je članov, ki se volijo v delavski svet, se upošteva pri ugotovitvi izida glasovanja le toliko kandidatov, kolikor članov se voli v delavski svet. Pri

tem se upoštevajo kandidati po vrsti, tako kot so navedeni na glasovnici.

Pri ugotavljanju izida glasovanja se ne upoštevajo imena oseb, ki na glasovnici niso navedene kot kandidati, ter je torej vsako pripisovanje imen odveč.

Za člane delavskega sveta so izvoljeni kandidati, ki so dobili največ glasov, ne glede na to, na kateri kandidatni listi so kandidirali. Če je dvoje ali več kandidatov dobilo enako najmanjše število glasov, je med njimi izvoljen tisti, ki je po vrsti prvi vpisan na glasovnici.

Za volitve organov upravljanja poslovnih enot velja enak način in postopek, kot je predpisan za volitve organov upravljanja podjetja. Volitve delavskih svetov poslovnih enot in organizacijske enote »Mercator« bo prav tako razpisal centralni DS, ki bo določil dan volitev in koliko članov se voli. Vsekakor bo moral centralni DS razpisati na isti dan volitve za centralni DS in hkrati za DS poslovnih enot oziroma organizacijsko enoto »Mercator«. Volilno komisijo enote pa bo imenoval delavski svet enote izmed članov svoje enote.

V tem članku smo navedli le nekaj značilnejših določb in novosti v zvezi z volitvami v organe upravljanja, podrobnejša določila o volitvah pa bo sprejel centralni DS ob razpisu volitev ter bodo tedaj objavljena delovni skupnosti.

Mirko Rupelj

Uvodna ugotovitev: promet v vseh naših SP trgovinah je bil v letu 1963 večji kot v letu 1962.

Čeprav promet raste in je dinamika v porastu osnovnih pokazateljev (promet na 1 m² in enega zaposlenega) močna, je še vedno več naših poslovalnic pod povprečjem SRS. Predvsem zaostaja promet na 1 m² prodajne površine v poslovalnicah Logatec, Jeranova, Zalog in Rožna dolina, čeprav so poslovalnice odprte že od leta 1960 oziroma 1961. Analize kažejo, da se lahko doseže v SP poslovalnicah promet do 120.000 din na 1 m², zlasti

gravitacijska območja in kupno moč prebivalstva, saj so prve tri med našimi največjimi SP s 110 do 154 m² prodajne površine — isto velja tudi za SP v Rožni dolini — in bodo še pozneje polno izkoriščene. V navedenih poslovalnicah je potrebno zato pregledati asortiment, založenost, organizacijo in tehniko poslovanja, odnose do kupcev ipd. Potrebno bi bilo pregledati možnost

bo posvetiti več pozornosti tudi temu vprašanju, saj je lahko nizek nakup posledica nezadovoljstva kupcev. Verjetno pa so podatki ocenjeni netočno, ker dinamika v naraščanju vrednosti nakupa ni skladna z dinamiko v porastu prometa.

Če pogledamo še celotni pregled poslovanja SP poslovalnic v SRS, vidimo, da so največje uspehe dosegli v poslovalnicah, ki imajo

nja v SP in si obogatila svoje znanje tudi s praktičnim delom. S tem pa raste tudi strokovna usposobljenost in uspehi posameznih SP poslovalnic.

Upamo, da nam bodo prodajalci SP poslovalnic sporočili svoje izkušnje, težave in opažanja.

Miro Krištof

Analiza naših samopostrežb

Tabela II

Poslovalnice z nizko strukturo prodaje blaga dnevne potrošnje:

Podatki za IV. tromesečje 1963

Poslovalnica	Sveže meso	Sadje zelenjava	Mleko in mleci, izd.	Kruh in pecivo	Neživila
1. Zalog	—	6,2 %	4,6 %	12 %	6,3 %
2. Logatec	—	11,7 %	—	—	32 %
3. Jeranova	—	7,9 %	9,2 %	10,4 %	25,1 %
4. Dobrova	—	2 %	0,3 %	11 %	36,6 %
5. Rožna dolina	2,7 %	10,4 %	—	—	22,7 %
6. Ø v SRS	9,9 %	6,2 %	4,6 %	4,9 %	17,7 %

pri poslovalnicah, ki prodajo tudi neživilsko blago. Ugodnejši rezultati so v naših poslovalnicah pri prometu na 1 zaposlenega, vendar tudi tu le 4 poslovalnice presegajo povprečje SRS — to je 1.034.000 din prometa na 1 zaposlenega. Če upoštevamo, da lahko dosegajo samopostrežne trgovine 1.200.000 na zap. (oziroma maksimalno 1.400.000/zap.), vidimo, da dosegajo to mejo samo poslovalnice v Tugomirjevi ulici, »Pri mostu« in na Valvazorjevem trgu v Litiji. Nad republiškim povprečjem je še poslovalnica v Rožni dolini; druge pa so blizu republiškega povprečja. (Samo poslovalnica v Zalogu je za 20 % pod povprečjem SRS). Nižji promet na 1 zaposlenega je v poslovalnici Logatec nastal v letu 1963 zato, ker se je število zaposlenih povečalo za enega. Sorazmerno nizek promet na 1 zaposlenega je verjetno tudi zato, ker je še vedno večje število prodajalcev zaposlenih pri predpakiranju in ker so v nekaterih SP poslovalnicah na praksi prodajalci iz drugih poslovalnic.

Ce upoštevamo, da je v SRS porasel promet živil na drobno v letu 1963 z leta 1962 za 22 % (od tega 12 % na račun dviga cen), vidimo, da poslovalnici Zalog in Jeranova nista presegli tega povprečnega porasta.

Kot vidimo v tabeli I, imajo med našimi SP najslabše pokazatelje poslovalnice: Zalog, Logatec, Jeranova in Dobrova. Verjetno so vse omenjene poslovalnice delno predimenzionirane glede na sedanja

večje prodaje blaga, ki se dnevno troši, to je sveže meso, mleko, kruh ipd. (glej tabelo 2). Druge naše SP poslovalnice, ki dosegajo dobre rezultate, prodajo namreč vse prej našteje artikla v večjih količinah.

Škode na račun tatvin skoraj ni opaziti. Primanjkljaj je nastal samo v poslovalnicah, ki dosegajo tudi drugače slabše rezultate poslovanja, kar kaže, da kader verjetno ni najbolje pripravljen za samopostrežni način prodaje.

Primanjkljaji ob inventuri 31. 12. 1963 v % od prometa za četrto tromesečje 1963.

Logatec	1,36 %
Jeranova	0,42 %
Dobrova	0,36 %
»Pri mostu«, Litija	0,30 %
Povprečje SRS	0,38 %

Povprečni nakup enega kupca je skoraj v vseh naših poslovalnicah nad povprečjem SRS, razen v poslovalnicah Zalog, Poljanska 15 (odprta šele l. 1963) in Rožna dolina. Potrebno

čisto prodajno površino do 100 m² oziroma v večjih mestih ali potrošniških središčih do največ 150 m² (odvisno od gostote naseljenosti in tranzitnega prometa). Vse druge poslovalnice (z več kot 150 m² prodajne površine) so predimenzionirane glede na sedanje potrebe in navade prebivalstva ter svojih zmogljivosti še nimajo polno izkoriščenih.

KONTROLNI ORGANI POROČAJO

Naši kontrolni organi so nam sporočili, da so pri pregledu poslovalnic v mesecu aprilu ugotovili vzoren red in čistočo v poslovalnicah: Rob 1, SP Rožna dolina, Pred konjušnico 4, Celovška 62, Kidričeva 5, Zaloška 22, Polje 2, Prisojna 7, Šmartinska 14, Litijška 37, Trzin, Nova Štifta in Solčava.

Kolektivom navedenih poslovalnic želimo, da bodo tudi v bodoče imeli vse v najlepšem redu.

IO sindikalne podružnice na enem svojih zadnjih zasedanj razpravlja o pripravah na letno konferenco organizacije »Mercator«, ki bo v mesecu maju

DOBRODUŠNI MESAR

Tov. Marjetič, poslovodja na Titovi 238 (Mala vas — Ježica) je znan kot prijeten in uslužen mesarski delavec. V to prodajalno zahaja mnogo odjemalcev, med njimi zaslediš marsikateriga Ljubljana, ki z limuzino prihi v petek ali soboto po meso. S postrežbo so stranke zadovoljne, saj jih Marjetič hitro, prijazno in solidno postreže.

Mesarski poklic ni lahek, pravi tov. Marjetič, saj se moraš danes boriti za vsak kos mesa in če hočeš doseči 5 milijonov prometa na dve zaposleni osebi, moraš marsikaterikrat tudi ob 4. uri zjutraj na noge. Kljub vsem težavam pa sem s poklicem in strankami zadovoljen.

TABELA I

Poslovalnica	Leto otvoritve	Prod. pov.	Promet 1962 v milij. din	Promet 1963 v milij. din	Indeks 1963/62	Povprečni promet v letu 1963/62			
						na 1 m ² 1962	na 1 m ² 1963	na 1 zap. 1962	na 1 zap. 1963
1. Rožna dolina	XI. 61.	162 m ²	76,7	123,7	161 %	40	64	742	1.060
2. Jeranova	XII. 60.	154 m ²	76,4	93,4	122 %	42	51	828	989
3. Logatec	V. 60.	145 m ²	64,0	88,9	139 %	37	50	943	932
4. Dravljje	VI. 63.	125 m ²	85,5	120,6	141 %	—	89	—	955
5. Zalog	X. 61.	110 m ²	65,6	74,6	114 %	48	56	793	824
6. Tugomerjeva	XI. 60.	100 m ²	123,3	164,7	133 %	103	137	957	1.198
7. Pri mostu	VIII. 63.	77 m ²	—	48,8	—	—	112	—	1.179
8. Dobrova	XI. 60.	72 m ²	54,3	68,3	126 %	64	79	769	948
9. Valvazorj. trg	IX. 61.	61 m ²	62,9	99,9	159 %	86	136	842	1.287
10. Poljanska 15	III. 63.	58 m ²	33,3	59,3	178 %	—	109	—	965
11. Ø v SRS	—	97 m ²	—	—	—	75	90	930	1.034

Pismo iz Švice

Objavljamo drugo pismo naše poslovodkinje tov. Juste BOŽIČ o njenih vtisih s prakse v podjetju »Migros«.

Predvsem moram povedati, da je bivanje v novem okolju — med novimi sodelavci, prijetno.

Do sedaj sem že delala v oddelkih: sadje-zelenjava, mlečni proizvodi, živila, gospodinjske potrebščine in pri blagajni. Razen dela v trgovini sem zadnji teden opravila tudi dnevni obračun blagajne, dnevno poročilo poslovalnice upravi ter tedensko in mesečno evidenco o številu zaposlenih in povprečnem prometu na 1 zaposlenega. Vsa poročila oddajajo na upravo že zvečer. Razen poročil mora poslovodja sam napraviti plačilno listo za osebje prodajalne in izplačati osebne dohodke 25. v mesecu. Osebne dohodke popravljajo ob novem letu, v izjemnem primeru — z utemeljitvijo — pa tudi med letom.

Jutri pričnem delati pri prevzemanju in naročanju kolonialnega blaga. Prevzemanje opravljajo po »koli« sistemu. Vsak dan dostavljajo blago do 1/2 8. ure zjutraj, razen naknadnih naročil ter kruha, ki prihaja tudi popoldan ob 15. uri. Ob petkih in sobotah dobimo kruh že pakiran, sicer ga pakirajo v poslovalnicah v celofanske ali polivinilaste vrečke. Blago naročajo po grupah, zato je v skladišču sortirano po seznamu na dobavnici in vedno na istem mestu.

V vsakem oddelku je razobešen plan dela, plan voženj, prostih dni, opoldanskega počitka, zato je malo spraševanja, kdaj in kaj bo kdo delal.

Značilnost razporeditve opreme v trgovini je ta, da se gondole postavijo v 2—3—4 m dolge vrste in ne koliko poševno. V naši poslovalnici je postavljena poleg hladilne vitrine za mlečne proizvode tudi hladilna vitrina za globoko zmrzovanje mesa, rib, piščancev ter sadja in zelenjave. Kupcem je na razpolago mlinček za mletje kave, sira, lešnikov in mandljev. Sveže meso prodajajo delno še na klasičen način, vendar ga strogo ločijo s stekleno steno in vrati od drugega blaga zaradi vonja (kar zahtevajo posebni predpisi). Blagajna vodi evidenco prodanega mesa in mesnih izdelkov. Blago, ki ga kupec kupi v mesnici, zložijo v vrečko, zapišejo vrednost na vrečko s posebnim svinčnikom in zapro s spenjačem.

V prodajalnah »Migros« opravijo večkrat akcijske prodaje. Ta način prodaje je uspešen že zaradi tradicije. Blago za akcijsko prodajo inserirajo v časopisju, nalepijo lepake ipd.; v dnevi akcije je cena za ca. 10%

nižja, takoj ko akcija preneha, pa je cena blagu normalna.

Iz glavnega skladišča gre vsak dan za več kot 1 milijon SFrS blaga. Imajo 38 tovornih avtomobilov in 7 prikolice. Blago pripravljajo po »koli« sistemu. Vodijo posebno knjigo reklamacij, ki jih je ob tako velikem prometu relativno malo. Z dostavo blaga pridejo tudi vsa obvestila o spremembi cen, novem blagu, ter o blagu, ki ga ni več na zalogi. Ta obvestila morajo biti v poslovalnici na vidnem mestu.

Imajo tudi pekarno, ki speče vsak dan 65 ton kruha in peciva; električne peči delajo z zmogljivostjo 400 kg kruha na uro.

Bili smo že na ekskurziji v Zürichu. Ogledali smo si tovarno testenin in spoznali celoten tehnološki postopek. Istočasno smo si ogledali v mestu več samopostrežnih trgovin »Migros« in drugih podjetij. Med drugim smo si ogledali samopostrežno trgovino, kjer prodajni prostor po adaptaciji ni zadoščal in so zato naredili poizkus v višino. Gondole imajo razporejene v 6 etaž in zato ni dobrega pregleda nad blagom: videti je, da se ta poizkus ne bo obnesel.

Prihodnji mesec bomo verjetno obiskali mesto Lausanne, kjer je od 30. aprila dalje velika švicarska deželna razstava, imenovana EXPO 64. Te razstave so v Švici v zaporedju 25 let, vendar sta zadnji dve, to je leta 1914 in 1939 odpadli zaradi vojne. Za obisk razstave bomo porabili dva dni in je Združene »Migros« že določilo 1 prost dan in plačilo stroškov potovanja.

Te dni so zaključili zbiralno akcijo za pomoč Skopju. V vsaki poslovalnici je bila skrinjica, kjer se je zbiral denar; podjetje namerava zgraditi šolo v Skopju.

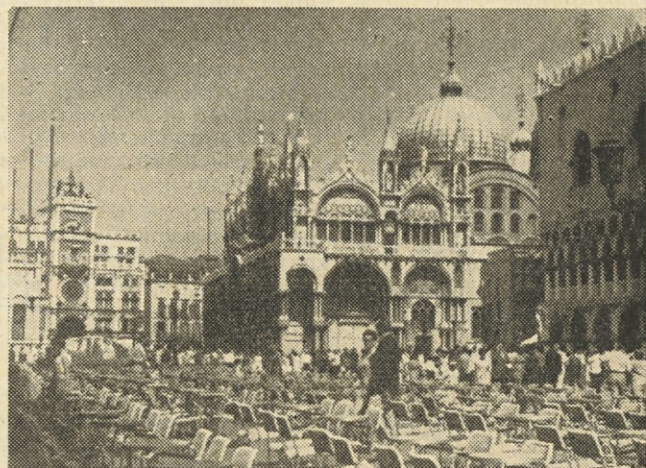
Vse vas pozdravlja
Justi Božič

Pogled na zložene police in konice stoja v neki samopostrežni trgovini v Nemčiji

Izlet v Avstrijo - Italijo

Zgodaj smo zapustili Ljubljansko kotlino in me gło in si med potjo ogledali novi ljubeljski predor, ki je na naši strani že dokončan. Po kratkih obmejnih formalnostih smo se spustili v Celovško kotlino, po površini enako ljubljanski — in se odločili za kratek postanek v Celovcu, upravnem središču Koroške. Pot nas dalje vodi ob Vrbskem jezeru, med slovenskimi naselji Vrba, Sekira in nemškimi vrtovi in vilami do Beljaka. Krajši postanek izkoristimo za bežen ogled mesta na Dravi z znanim mostom, ki je osrednji živec mesta. Spet smo zasedli tri avtobuse agencije »Izletnik« — naših prijavitelcev je bilo 16 — za daljšo vožnjo preko Spittala z lepim gradom »Portia« in Stalla do Heiligenbluta. Romantična vasica z gotško cerkvijo, čredami drobnice in pomladnim planinskim cvetjem polnim sonca, vse je bilo prijetno vabilo za Grossglockner. Pot proti vrhu je bila odprta do višine 2900 metrov, odkoder nam je znani gorski masiv kazal

Markov trg v Benetkah: za prvi maj že povsem pripravljeni na naval turistov

svoje snežene stene in ledenik.

Spet cesta in kilometri do Linza. Utrujenost je preginal prijazen sprejem in vzdušje domačnosti v hotelu. Kasna nočna ura je zaključila Avenikove polke.

Zjutraj še bežen ogled mesta pa ob Dravi do La-

go Misurine in naprej proti Cortini d'Ampezzo, znamenemu zimsko-športnemu centru z olimpijskim stadionom in imenitno progo za tekmovalstvo z bobom. Sedaj pa je pomladni macesen ovijal naselje vil, hotelov in zabavišč.

Reka Piave in kraj Longarone z jezom sta nas spomnila hude nesreče v preteklosti. Prebivalstvo si je opomoglo po katastrofi, vendar je čutiti posledice še na obzidjih in v kretanjah.

Reka nas spremlja dalje do Belluna, potem se ločimo od nje in krenemo proti Benetkam. Tu prenočimo in si naslednji dopoldan ogledamo mesto. Značilna atmosfera iz barv, polsvetlobe in vode se zdi ustvarjena za en sam prostor: trg sv. Marka z doževim palačo in cerkvijo. Obvezni prevozi po Canalu, nekaj posnetkov Rialta, palač in golobov in ura odhoda nas spravi na sedeže v avtobusu in na pot do Trsta in domov. Se zadnja zahvala in konec je naše trodnevne lekcije geografije in ljudi. M B

Kako bomo letovali 1964

Do 5. maja smo prejeli že veliko število prijav za letovanje v naših počitniških domovih. Večina prijavitelcev se je odločila za dopust v juliju in avgustu. Posebno veliko prijav smo prejeli za domova v Selcah in Piranu, zato smo nekaj prijavitelcev razporedili v druge domove oziroma na drug čas, predvsem tiste, ki nimajo šoloobveznih otrok. Razporeditev bomo dostavili vsem prijavitelcem do 20. maja in prosimo, da nam čimprej sporoče, če se strinjajo z razporeditvijo.

Opozarjamo, da se lahko še prijavite za letovanje, posebno za meseca junij in september ter za Trate in Dolenjske Toplice skozi vse leto. Prijave za letovanja in eventualne spremembe sprejema tov. Tončka Dolinar, Aškerčeva 3, embalažni odd., tel. 20-863 ali sindikalna podružnica v PE.

Ravno tako mora vsak prijavitelc vplačati akontacijo (à 1.000 din za ležišče) najkasneje do 2. junija in celotni znesek 14 dni pred odhodom na letovanje.

OBISK V MLEČNI RESTAVRACIJI Savsko naselje

Košare s kruhom pravkar polnijo že tako tesni skladišni prostor. Pošiljka se je sicer nekoliko zakasnila, toda to se dogaja že nekaj časa. Medtem ko pridne roke prodajalke selijo kruh na police, nastaja za prodajnim pultom vrsta ljudi.

»Vidite, že dolgo se tole dogaja pri nas: kruh zakasni in posledica so vrste,« govori Gizela Turšič, poslovodkinja mlekarne in mlečne restavracije v Savskem naselju. Prav težko se je ločila od dela, ki jo kliče zdaj k temu, zdaj k onemu pultu.

»Promet je velik, toda lahko bi bil še veliko večji. Prej smo prodajali tudi alkoholne pijače vseh vrst, zdaj pa le še pivo in rum pri čaju. Če bi spet lahko pričeli z nekdanjo prakso, bi promet gotovo povečali na šestnajst milijonov.«

Gostilniškega hrupa torej ni več, zato je pri mizah polno gostov, ki pravkar kosijo. Kosilo je zelo dobro in stane dvestotirideset dinarjev. Cene nam pove cenik, o kvaliteti pa tovarišica Gizela sama, ki sestavlja tudi menu: »Zelo veliko ljudi kosi pri nas in nikoli nič ne ostane.«

Enajst stalno zaposlenih je ravno še dovolj, da v dveh izmenah zmorejo vse delo, ki ga nalaga ži-

Del kolektiva mlečne restavracije PE Grmade
v Savskem naselju

vahni promet. Teže je v času dopustov in bolezni, saj moramo od skupnega števila zaposlenih odšteti še štiri moči, ki delajo v kuhinji: dve kuharici in dve servirki. Začeti je treba že veliko prej, preden lokal odpro; prešteti morajo steklenice z mlekom. Z delom nehajo velikokrat šele ob desetih zvečer.

Mimo kruha (1500 kg na dan) in mleka (1300 litrov dnevno) prodajo največ piva. Junija bo potrošnja te priljubljene pijače še narasla: od petsto do šeststo steklenic na dan.

Mlekarno in mlečno restavracijo poslovne enote »Grmada« so odprli leta 1959 kot prvi poskus paviljonske gradnje lokala. Čeprav je letnica dograditve dokaj pozna, lahko ugotovimo, da se je že v teh nekaj letih promet toliko povečal, kot si investitor občine Bežigrad ni mogel niti misliti. Vsi prostori so premajhni, prodajni in skladišni. Hladilne naprave so zastarele, ogrevalni sistem šepa, kar pozimi najbolj občuti blagajničarka. Poleti pa se zaradi vročine hitro kvarijo občutljivejša živila. Zgodilo se je tudi že, da je čez noč zmanjkalo nekaj kosov embalaže, ki je zaradi pretesnih prostorov morala ostati zunaj.

Če boste kdaj hoteli telefonirati iz mlečne restavracije, boste morali najprej izprazniti čašo do dna in potem oditi na Šmartinsko cesto v javno govorilnico. Telefona tu namreč nimajo. **F. P.**

Osebnosti

Novi sodelavci:

Poslovna enota »Polje«: Prepeluh Ivana
Poslovna enota »Špecerija«: Sweb Mirko
Poslovna enota »Straža«: Turk Darinka
Poslovna enota »Rožnik«: Arh Rozka
Vuga Kristina
Poslovna enota »Hrana«: Zbaničnik Minka, Stangelj Anica, Krabonja Albina, Marko Martin, Cimpršek Andrej, Rozina Marija, Maver Ignac, Košir Ivan
Poslovna enota »Emona«: Znidaršič Slavko, Ferenac Branko, Vrhovec Ivanka, Topolšek Franc, Trunkelj Anton, Grad Branko
Poslovna enota »Grmada«: Jenko Marija, Sokler Angela, Rehorčič Nikola, Sinur Magda, Boben Marija, Zajc Zofka, Snedec Janez, Rangus Vida, Močilnikar Polonca, Kuči Milena, Povše Milka, Sernel Mira, Zvar Darinka
Organizacijska enota »Mercator«: Zorec Milena, Avdulj Aziz, Jovanović Vanja, Hočevar Bogdan, Vencelj Franc, Salamon Maksimiljan, Kostrevec Stane, Glivar Franc, Centa Vojka, Pečnik Anton, Valenčak Alojz, Vučenović Mirjana

Odšli iz kolektiva:

Poslovna enota »Polje«: Keber Majda, lastna odpoved; Habič Marija, sporazumno
Poslovna enota »Straža«: Tavčar Jožica, upokojitev
Poslovna enota »Hrana«: Vešligaj Justa, lastna odpoved; Petrič Vilma, lastna odpoved; Vrtačič Marija, lastna odpoved; Jug Tončka, lastna odpoved; Grdadolnik Barbara, lastna odpoved; Müller Marija, upokojitev; Barl Vilibald, upokojitev; Zupanc Marija, lastna odpoved; Vidmar Beti, sporazumno; Brus Franc, sporazumno; Marinko Nada, samovoljno; Kunej Ida, lastna odpoved
Poslovna enota »Emona«: Gregorc Katerina, lastna odpoved; Liseč Marija, lastna odpoved
Poslovna enota »Grmada«: Lemut Ivanka, Taradi Sidonija, Vidrih Otilija, invalidsko upokojena, Brkovec Zofija, Saje Pavla, Topolšek Franc, Znidaršič Slavko, Novak Terezija, Kostevc Jožica, Logar Ana
Organizacijska enota »Mercator«: Salamon Mirko, samovoljno; Idrizi Ragip, samovoljno; Ueman Ferdinand, sporazumno; Erbida Albin, sporazumno; Hodžič Ahmet, sporazumno; Ogrinc Rajko, sporazumno
Poročili so se:
Poslovna enota »Hrana«: Gjura Irena, poročena Gomilar, Setnikar Marija, poročena Koprivec; Založnik Tončka, poročena Mihelič; Mihelič Jože
Poslovna enota »Grmada«: Galič Anica, poročena Beržin
Čestitamo!

Rodile so:

Poslovna enota »Špecerija«: Huško Eližija — sina, Umek Ema — sina
Poslovna enota »Grmada«: Kenda Milka — dvojčka sinova; Tavčar Anica — sina
Organizacijska enota »Mercator«: Lužovec Vera — hčerko; Stajner Marija — sina
Mamicam, očkom in malčkom želimo obilo sreče!

Razne vesti

Poslovna enota »Hrana«: Gjura Angela si je pri razkladanju poškodovala hrbtenico

Poslovna enota »Grmada«: Zver Ančka, nezgoda na delovnem mestu, Feguš Matilda, nezgoda na delovnem mestu

Vesti o seminarjih:

Poslovna enota »Hrana«: Seminar za vodilno osebje v samopostrežnih prodajalnah so uspešno zaključili naslednji delavci:

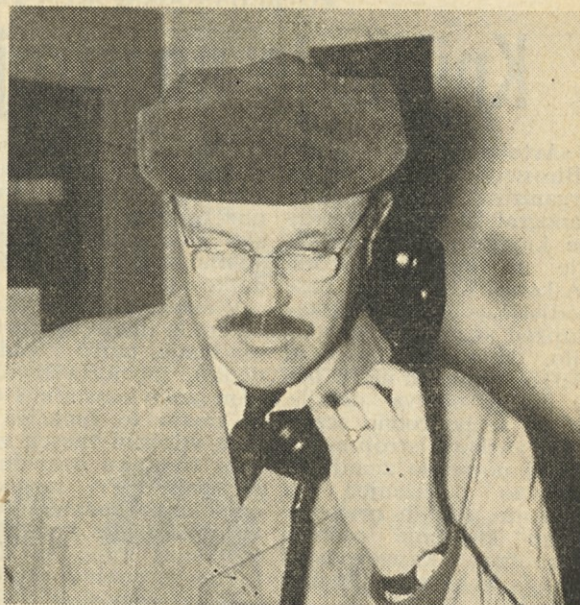
Kraker Franja, poslovodja
Sušteršič Marija, poslovodja
Zeleznikar Vera, poslovodja
Raztresen Mrjanca, trgovska pomočnica

Pekelj Valentina, trgovska pomočnica

Peršin Francka, trgovska pomočnica
Mudrica Elizabeta opravila pomočniški izpit v februarju

Poslovna enota »Emona«: Solo za učence v trgovini sta opravila Gluhak Marija in Zunič Terezija

Organizacijska enota »Mercator«: Rebernikšek Marija se je kot član delegacije Obs Ljubljana-Vič-Rudnik udeležila proslave obletnice desanta na Drvar

»Halo — tov. Loboda! Nujno potrebujemo kamion za ...«

Transport je element, ki ima pri modernizaciji trgovine veliko vlogo. Hitra in solidna dostava blaga iz centralnega skladišča je vsekakor zelo pomembna za normalni potek nabavno prodajnega procesa v trgovini. Transportni oddelek v našem podjetju se zaveda svojih nalog in se z vsemi močmi trudi, da kljub težavam ustreže vsem željam in potrebam po načelu: »Kdor hitro stori, dvakrat stori!«

Po pogledimo delovanje našega oddelka in težave, s katerimi se srečujemo vsak dan.

Kupci želijo, da pride naročeno blago kar najhitreje do njihovih poslovalnic. Petdeset kamionov, ki so vsak dan v prometu, moramo naložiti dvakrat

Obrazi iz kolektiva

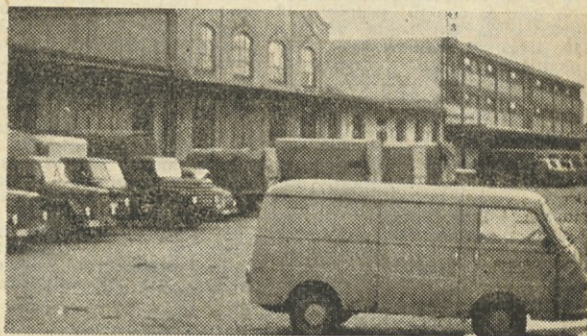
ali trikrat, da zadovoljimo kupce po vsej Sloveniji in celo v Hrvaški. Poleg tega pa moramo večkrat po blago tudi k dobaviteljem in na železniško postajo, kamor pride na dan tudi do osem vagonov blaga.

V središču mesta so težave z dostavo še dosti večje, kajti tu lahko uporabljamo le vozila z nosilnostjo do dveh ton. Ker pa imamo le deset malih voz in dva hladilnika, komaj zmagujemo ves promet.

Zgodi pa se tudi, da naše poslovne enote daleč izven Ljubljane potrebujejo tovarnjak za cement, opeko ali drug gradbeni material. Moramo jim ustreči, naš voznik park pa se spet zmanjša za vozilo ali dve.

Čeprav se borimo s problemom delovne sile, bomo zdaj, ko se pripravljamo na 42-urni delovni teden, okrepili popoldansko izmeno in poskušali odpraviti nadurno delo. Celotni kolektiv našega skladišča bo s svojo disciplino in delovno zavestjo še povečal uspehe, ki smo jih že dosegli.

Lado Loboda

Le malokdaj se zbere večje število naših avtomobilov v skladišču. Vedno jih je nekaj na poti ali v popravilu

Knjiženje na strojih Askota

»Avtokomerce« — obrat »Birostroj« Maribor — organizira enomesečne mehanografske tečaje za strojne knjigovodje za knjiženje na knjižnih strojih »Askota«. Ker je tudi naše podjetje nabavilo »Askota« knjižne stroje, se je odločilo, da napoti na tečaj Betko Planinc in mene, obe iz knjigovodstva detajla, da bi se podrobno seznanili z »Askota« stroji in pridobili potrebno znanje za uspešno knjiženje. Na »Askota« strojih predvidevamo knjiženje osebnih dohodkov, knjigovodstvo detajla in blagovno knjigovodstvo.

9. aprila smo se zbrale v Mariboru. Bilo nas je 17. V predavalnici je bilo več knjigovodskih avtomatov in seštevalk. Vsaki je bila dodeljena seštevalka »Askota« in prva vaja. Tako se je pričel delovni dan.

Predavateljica je začela z opredelitvijo, naštevanjem in opisovanjem »Askota« strojev, ki jih proizvajajo v Vzhodni Nemčiji. Stroji »Askota« so moderni, števci so v ohišju stroja, medtem ko so pri klasičnih strojih (Mercedes National) vgrajeni na samem vozu pred valjem. Slaba lastnost teh strojev pa je, da je število števecv omejeno z dolžino valja, pri drugih modernih strojih pa število števecv ni omejeno.

Z vsakim dnem smo bolj spoznavale prednosti »Askota« strojev. Strojem večje kapacitete in z večjim številom števecv je moč vgraditi še naprave za množenje, in sicer: Robotron, naprava za mehansko množenje, tranzistor-ska naprava za množenje; priključimo lahko naprave za nadaljnjo obdelavo po-

datkov na statističnih strojih, napravo za avtomatsko vdevanje kartic — Intro-mat, napravo za avtomatsko prevzemanje starega stanja, salda in drugih podatkov (TS 36).

V stroje z manjšo kapaciteto, ki imajo napravo za množenje, lahko vgradimo dodatni memoria-števce ali nam lahko konstatni števec ki imajo to funkcijo, da nam vtipkani znesek v danem trenutku posredujejo na papir. Pri množenju nam lahko konstantni števec predstavlja prvi faktor, vtipkamo samo še drugi faktor in dobimo produkt.

Videli smo tudi, da lahko seštevalke »Askota« s pridom uporabimo za množenje in to na krajši način s tipko repetitije + in —. Tehnika tipkanja na »Askota« strojih zahteva slepo odtipkavanje števk. Za vežbanje slepega prstnega tipkanja smo predelali 9

različnih vaj in to na internacionalni ali blok številčnici, ki jo imajo novi »Askota« stroji. Ta številčnica ima prednost pred polno številčnico, ki je počasnejša in je praktična le pri polnih številkah. Številke je potrebno tipkati po vrstnem redu, kot jih čitamo z leve proti desni. Seveda je bilo teh pravil še in še, vse si je bilo treba dobro zapomniti (saj nas je na koncu čakal izpit in nato praktično delo v podjetju).

Praktičnost teh »Askota« strojev je tudi v tem, da lahko na enem stroju knjižimo več različnih formularjev. Menjamo samo komandno ploščo; če so formularji kratki, pa lahko na eni komandni plošči postavimo tudi dva povsem različna ali odvisna formularja. Vse funkcije stroja mobiliziramo na komandnem mostu s štopi. Vadili

Jezikovnih tečajev nemškega in italijanskega jezika (3 grupe) se sedaj udeležuje le še 36 delavcev od 60 prijavljenih. Na sliki: pred pričetkom tečaja italijanščine

Smeh ni greh

MED OTROKI

Metka: »Igrajva se atka in mamico!«
Petrček: »Ali se bova spet kregala?«

OPOZORILO

»Priatelj, zakaj ne zagrneš okna, kadar poljubiš ženo? Sinoči sem te videl!«
»Kako sinoči, saj nisem bil doma.«

smo menjavo komandnega mostu, menjavo traku. Opozorjeni smo bili na vse primere, kdaj lahko stroj blokira, kar je zelo važno, saj se sicer lahko pokvari.

Spoznali smo se torej z vsemi števci, vsako tipko in vzvodom na knjižnih avtomatih »Askota«. Posebej smo obdelali pripravo dokumentacije in organizacijo dela za strojno knjiženje. Knjiženje na strojih zahteva precizno organizacijo v temeljnicah, v terminskem planiranju in samem sistemu dela. Organizacijo je potrebno izvesti tako, da ne prihaja do nejasnosti dokumentacije. Enako kot za proizvodnjo velja tudi za mehanizirano knjigovodstvo pravilo, da je prej potrebno opraviti vse priprave za nemoten potek dela.

Za strojno knjiženje moramo imeti pregledne, jasne in enotne temeljnice, zgoščen in kratak tekst, predhodno sortiranje konto kartice in dokumentacije. To mora biti pripravljeno tako, da vložimo eno kartico samo enkrat na dan v stroj, če želimo racionalno izkoristiti kapaciteto avtomatov.

Čeprav je strojno knjiženje obširno serijsko delo, a delo samo monotono, se ne sme opravljati mehanično. Strojni knjigovodja mora spremljati svoje delo in pri tem paziti na

samo organizacijo in metodiko dela.

Spoznali smo tudi nekaj prednosti strojne knjiženja. Strojno knjiženje nam daje enakomerno čistost pisanje v več izvodih in je kopija istovetna originalu. Tega z ročnim delom ne moremo doseči. Knjiženje je mnogo hitrejše, seveda če je prej vse pripravljeno, tako kot mora biti. Seštevanje in saldiranje odpadke in s tem iskanje morebitnih napak — razlik. Strojno knjiženje nam omogoča tudi širjenje evidence. Pri širjenju evidence se mora upoštevati vsestranska tehnična sposobnost stroja — avtomata. S strojnim knjiženjem se povečuje učinek dela, mehanizacija pa olajšuje tudi fizično delo.

S tem smo v glavnem obdelali program tečaja in nastopil je dan izpita, da pokažemo, kaj smo se v enem mesecu naučili. Kot pred vsakim izpitom, je bilo tudi tokrat precej treme, vendar se je vse srečno končalo. Bil je to že 71. tečaj.

Na slovesnosti ob zaključku so nam še posebej poudarili, naj svojo pridobitev na tem tečaju koristno uporabimo na svojih delovnih mestih, kar smo z vso resnostjo tudi obljubili in se tako po enomesečnem skupnem delu razšli z zavestjo, da smo spet nekaj pridobili.

Anica Vajda

VII. nagradna križanka

Objavljamo VII. nagradno križanko. Nagrade so: I. nagrada 3.000 din, 2. nagrada 2.000 din, 3. do 10. nagrada pa po 1.000 din. Rešitve pošljite na naslov: Veletrgovina Mercator, Ljubljana, Aškerčeva 3 (z oznako KRIZANKA). Navedite naslov in poslovno enoto, v kateri ste zaposleni. Rešitve sprejemamo do 4. junija 1964.

Vodoravno: 1. majhen koš; 6. plazilec; 12. pasavec; 14. stara žena; 15. otok v Indoneziji; 17. klic k orožju, preplah; 18. država na Srednjem vzhodu; 19. tla; 21. žensko ime; 22. okrajšava za »nervozen«; 23. ameriška zvezna država; 25. nemški predlog; 26. primerjava; 27. bivši slovenski dnevnik; 29. trojski komarji; 30. orel v starogermanski mitologiji; 31. del teniške igre; 32. okrajšano srbsko moško ime; 33. glavno mesto evropske države; 34. kraj na Poljskem; 36. potrdilo; 38. pokrit z ometom; 40. posebnosti govora, jezikovne posebnosti; 41. idol; 42. umit.

Navpično: 1. dlaka; 2. spajdaž k operi; 3. učenec; 4. mesto v Nemčiji (naša pisava); 5. matematični izraz; 6. zaporedna soglasnika; 7. grška črka; 8. beograjski kvartet; 9. tuja menica; 10. ribje jajčece; 11. kraj na nemško-češki meji; 13. naša PE; 16. pripomoček pri pitju okrepčilnih pijač; 20. obljubi; 23. umetnost po latinsko; 24. površinske meje; 26. oprati; 27. mesni izdelek; 28. skrinina; 29. pohištvo; 30. kraj v Kašmiru, tudi pasje ime; 31. cedika; 33. osipanje; 34. pojav pri prehodu svetlobe iz ene prozorne snovi v drugo; 35. nikalni prislov; 37. okrajšano moško ime; 39. nikalnica.

RESITEV VI. NAGRADNE KRIZANKE

VODORAVNO: 1. skoro, 6. zavzet, 12. Lenart, 14. fasade, 15. episkop, 17. rejen, 18. pila, 19. Krn, 21. len, 22. ice, 23. kovanec, 25. ča, 26. Prvi maj, 27. bo, 29. rokomet, 30. nem, 31. rum, 32. dar, 33. kasa, 34. radar, 36. Jenisej, 38. Abadon, 40. navada, 41. narava, 42. viden.

Izmed 125 prispelih rešitev VI. nagradne križanke smo izžrebali naslednje nagrajence:

I. nagrada Minka Mrak 3.000 din, II. nagrada Rezka Hočevar 2.000 din, po 1.000 din pa so dobili: Marija Balkovec, Malči Korče, Heda Krmelj, Mercedes Hrvatovec, Marica Sotlar, Mimi Zabukovec, Maja Klančar, Minka Hribar.

